Lustisõit pühiks.

Tartu linnas peetakse pitkad kolipühed kakskörd aastas: Jõulult Kolmekuningani ja Jaanipääwast sadik heinakuu otsani. Maal on asi teisite. Lapsed kutsutakse sügisel, kui suuremad põllutööd talurahwal juba tehtud, kooli ja lastakse kewadeks koeu, kus nad karjas käies ja karja hoides sügiseni oma kes il wallatawad. Niisugune aeg on lastel rõemuks ja meleheaks; aga ka õpetajal, kes waewa ja pahandust küllalt näinud, kulub tööst puhata.

Mõni pääw enne Jaani sain kooliõpetusega walmis, andsin lastele koolitähed kätte, jätsin neid Jumalaga ja rõemustasin südamest, et saaks nädalat wiis kuus terwist karastada ja meelt jahutada. Selle tarwis wõtsin nõuuks, Tartust lepida ja rändada, kuhu kogemata sünniks. Juhtusin ühe woorimehega koku, kes tihti Wõru kaudu Tartu ja Pihkwa wahel edasi tagasi sõidab. Kaup oli warsi tehtud, woorimees lubas mind Pihkwa wia. Ja et sinnapoole reisida sain, oli mul õiete meelepärast, sest tänini oli mul keik se teewahe weel hopis tundmata. Pealegi wõtsin nõuuks, Pihkwast aurutõllaga Peterburi sõita, kus ma oma elupäiwil weel ep olnud olemas. Sõitsin siis 22. Juunil keskhommiku aeal Tartust wälja. Esimesed wersta maad jäid rutu tagasi. Puhas tuleõhk, mis linnas ilmasgi hingata ei sa, paalistas nägu ja kergitas rinda. Selge pääwapaiste laskis ümberkaudu keik mäed, metsad ja laaned äratunda. Rõemu ja rahu täitsid waese kodaniku närtsind südant. — Edasilükates jõudsime lõuneks Karilitsa kõrtsi, kus woorimees tahtis jõlla.

Söötmise aeg on reisial ika suureks piinaks: ta ei tea mis teha! Mul ei olnud sets kõrraks häda, wõtsin ühe wõera teekäijaga, kes seltsamal aeal sinna jõudis, sõnu wahetada, et saaks teada, kes se säärane oleks. Ei läinud kuigi palju aega, ja ma wõisin jo temast ütelda:

Kuldsed suled kitkutud
Asemele kaarna karwa
Inetumad istutud.

Ta salgas Maamehe olewad, aga keelemurre tunnistas tõt. Oli neitest, kes oma sugu rahwast häbeneb, Maakeelt ei taha rääkida ja tunda ja Sakste ja Wenelaste seltsi põgenewad ja suureks auuks peawad, kui nad seäl sülge lakuda saawad, aga omakstele uhkeste selga pöörawad.

Isamaa teeb neile häbi,
Ema keel neid hirmutab,
Kartust neil' kui kuri tõbi
Sugu rahwas sünnitab.

Waheaeäl tallitati hobused ära, panti ete ja meie lükasime edasi. Kes juba Wõrul käinud, teab, et Karilitsa ja Tillioru wahel tee wäga liiwane on ja sõit waewalt edasijõuab. Ka meie roomasime sam sammult, päike paistis palawaste, tolm karsus käistada ja ilma tahtmata sündis, et laugud silmateri katsid. Wõib olla, et poolt tundi aega suikusin, kui kõrraga suur kisa mind äratas ja mõtlema pani, et mõrtsukad, röövlid pealehakanud. Aga minu hirm kadus warsi, kui kuulin kisal wiis olemas nagu jumalasõna lauldel ja nägin woorimeest silmad pilwede poole pöördes ja suud ammuli ajades kiljatamas. Sääratseid meie maal tuhandekaupa. Jumalasõnu mokade wahel wobisedes kannawad nemad uhkust teiste wasta südames, arwawad endid paremad olewad, põlgawad neid, kes mite nende

Maa-rahwa Kalender 1860, lk. 18